

Sermones IV de transitu S. Martini.

<https://hdl.handle.net/1874/328585>

27

SERMO GREGORII
 TURONENSIS EPI.
 DE TRANSITU SCI
 MARTINI.
 RICHADIO
 VERO ET
 HONORIO

scs martinus turonoz ep̄c plenius uir-
 tutibus. & sc̄itate prebens infirmis
 multa beneficia octogesimo primo
 etatis sue anno. ep̄atus aut̄. xxvi. apud
 condatensem diocesis sue uicium exce-
 dens a seculo. feliciter migravit ad xpm.
 Transit aut̄ media nocte qua dn̄ica
 habebatur attico. cesareoq; consulibz
 Multi enim in eius transitu psallenti-
 um uoces audierunt in celo quod
 in libro uirtutū eius p̄mo plenius
 exposuimus. Nam cum primum scs
 di apud condatensem ut diximus

uicium egrotare cepisset. pictavi ipsi
ad eius transitum sicut turonici con
uenerunt. Quo migrante grandis
altecio in utrumq; surrexit ipse.
Dicebant enim pictavi. Hic est mona
chus nobis abba extitit nos requiri
mus commendatum. sufficiat uob
qui dum est in mundo. usi fuistis
eius colloquio. Participastis conuiu
um. firmati fuistis benedictionibus
insup & uirtutibus iocundati. Suf
ficient uobis ista omnia. nobis lice
at auferre uel cadauer exanime. Ad
hec turonici respondebant. Si uirtu
tibus nobis facta sufficere dicitis sci
tote quia amplius uobiscum positus e
quam hic opatus. Nam ut p̄termit
tamur plurima uobis suscitauit du
os mortuos. nobis unum. & ut ipse
sepe dicebat maior ei uirtus ante ep̄a
tum fuit. quam post episcopatum.
Ergo necesse est ut quod nobis cum n̄

impleuit uiuus: expleat uel defunctus.
Vobis est enim ablatus: nobis a dō dona-
tus. Verum si mos antiquitus institu-
tus seruetur: in urbe qua ordinatus ē
habebit dō iubente sepulchrum. Certe
si pro monasterij priuilegio cupitis uen-
dicare scitote quia primo ei monasteri-
um cum mediolanensibus fuit Illis
g̃ litigantibus sole ruente dies claudi-
tur: corpusq; in medio positum ab itaq;
pplo custoditur: futurum ut mane
facto a pictauis p̃ uolentiam aufer-
retur. Veniq; media nocte omnes
pictaui a somno fallacie comprimū-
tur: nec ullus sup̃fuit qui ex hac mul-
titudine uigilaret. Igitur ubi turoni-
ci eos conspiciunt obdormisse apphen-
sam sc̃ssimi glebam. alij p̃ fenestram
eiciunt alij a foris suscipiunt positūq;
in nauu cum omni pplo per uennam
fluum descendunt ingressiq; lige-
ris alueum ad urbem tironicam cum

magnis laudibus spallentium dirigunt corpusculū.

De quorum uocibus pictam expergesti. nichil
de thesauro quem custodiebant habentes. cum
magna confusione ad propria sunt reuersi. Quod
si quis requirit cur post transitum gratiani epi
unus tantum. idest lidorius usq; ad sc̄m martini
fuisse nouerit quod obsistentibus paganis diu
cittas tironica sine benedictione sacerdotali
fuit Nam xpiani qui eo tempe uidebantur
occulte p̄ latebras diuinum officium celebra
bant Nam si qui a paganis repta fuissent
xpiani aut afficiebantur uerberibus. aut
gladio truncabantur. A passione ergo dñi
usq; ad transitum sc̄i martini anni quadren
genti duodecim computantur.

EXPLICIT SERMO PRIOR DE TRAN

SIT V SC̄I MARTINI EP̄I.

IN EO SERMO EIVS DE EO. DE EO. Q̄D

AVDIT SEVERIN EP̄S DE T̄NSIT V. C̄I.

E **A** **T** **A** **V** **E**

S coloniensis ciuita
E tis ep̄c. uir honel
V te uite. & per
E cuncta lauda
R bilis. dum die
I dn̄ico. loca sc̄a
N ex consuetudi
ne post matu
V S tinas. cum

fuis clericis circiret. illa hora qua uir beatus
obit. audiuit chorum canentium in sublimi.
uocato archidiacono interrogat si aures eius
perciperent uoces. quas ille attentius audiret.
Respondit. Nequaquam. Tunc ille Diligen
ter inquit ausculta. Archidiaconus autem
cepit sursum collum extendere. aures erigere.
& super summis articulis baculo sustentante
stare. Sed credo cum uisuisse equalis meri
ti. a quo hec non merebantur audiri. Tunc
p̄strati t̄e ipse pariter & beatus ep̄c. dn̄m

deprecantur. ut hoc ei diuina pietas audire per
mitteret. Erectus autem rursus interrogat
senex. Quid audis? Qui ait. Voces psallentium
tanquam in celo audio. Sed quid sit profus igno
ro. Cui ille. Ego tamen quid sit narrabo. Dominus
meus martianus episcopus migravit ex hoc mundo.
et nunc angeli canendo eum deferunt in excel
sum. Et ut parump mora esset. ut hec audi
rentur. diabolus eum cum iniquis angelis re
tinere temptauit. nichilque suum in eodem rep
periens. confusus abscessit. Quid ergo de no
bis peccatoribus erit. si tantum sacerdotem
uoluit pars iniqua nocere. Hec sacerdote lo
quente notatum tempus. archidiaconus thuro
nus misit uelociter qui hec inquireret diligenter.
Qui ueniens ea die horaque manifestissime cog
nouit. transisse beatum uirum. qua sanctus seue
rinus audiuit psallentium chorum. Sed si
ad seueri recurramus hystoriam. ipsa hora
eum sibi scripsit cum libro uite sue fuisse
reuelatum. **EXPLICIT. SERMO SCS.**
SERMO EIDEM DE EO. QD AUDIUIT SCS.

29

AMBROSI' ITHSIV
SEI MARTINI
NAO Q

T beatus ambrosius cuius
hodie flores eloqui per
EM totam eccliam redolent
PO mediolanensi ciuitati
perat epe Cui celebranti
RE festa dnice die ista erat
consuetudo ut ueniens

lector cum libro non antea legere psumeret. qm
scs nutu iussit. Factum est autem ut illa die
dominica pphetica lectione iam lecta. ante alta
re stante qui lectionem beati pauli pferret bea
tissimus antistes ambrosius super scm altare ob
dormiret. Quod uidentes multi cum nullus
eum penitus excitare psumeret. transactis fere
duarum aut tum horarum spatii. excitauerunt
dicentes iam hora pterit. uibeat dns lectorem
lectionem legere. expectat enim pplis iam ualde
lassus. Respondens autem beatus ambrosius.
nolite inquit turbari. Nutum enim michi

ualet sic obdormisse. cui tale miraculum dominus ostendere dignatus sit. Nam noueritis fratrem meum martinum sacerdotem egressum de corpore fuisse. me autem eius funeri obsequium prebuisse. factoque ex more seruitio. capitellum tantum uobis exstantibus non expleui. Tunc illi stupefacti pariter et admirantes. diem et tempus notant sollicite requirentes. quia ipsa die. tempusque reperunt quo beatus confessor dixerat se eius obsequium deseruisse. O beatum uirum in cuius transitu sanctorum canit numerus. angelorum exultat chorus. omniumque celestium uirtutum occurrit exercitus. diabolus presumptione confunditur. ecclesia uirtute roboratur. sacerdotes reuelatione glorificantur. quem michael assumpsit cum angelis. maria suscepit cum uirginum chorus. paradysus retinet cum sanctis. Sed quid nos in laudem eius temptamus. quod non sufficimus adimplere. Ipse enim laus illius. cuius laus ab eius ore nunquam recessit. nam nos utinam uel simplicem possimus hystoriam explicare. **Explicit Sermo tercius.**

SERMO GREGORII DE TRANSLATIONE
SANCTI MARTINI

PERPETUUS

PERPETUUS

EST

ENIM

ETIAM

illud in sermone lec-
tioni qualiter

scilicet eius corpusculum in locum ubi nunc ad-
oratur fuerit angelo annuntiante translatum.
Anno sexagesimo quarto post transitum glorio-
si domini martini beatus perpetuus tironice
sedis cathedra sortitus est dignitatis. adeptusq;
hunc apicem cum magno uotoꝝ consensu fun-
damenta templi ampliora quam fuerant super
beata membra locare disposuit. Quod sagaci in-
sistens studio: mirifico mancipavit effectui.
De qua fabrica multum quod loqueremur

erat sed quia presens est. conticere exinde melius
putauimus. Adueniente g̃ optato tempore
sacerdota ut templum dicaretur & sanctum cor
pusculum. a loco ubi sepultum fuerat trāffer
retur. conuocauit beatus ppetuus ad diem festū
uicinos pontifices. sed & abbatum ac diuersorū
clericorū non minimam multitudinem. Et quia
hoc in kalendis iulii agere uolebat. uigilata
una nocte. facto mane accepto sarculo. terrā
que sup̃ sc̃m̃ tumulum erat ceperunt effode
re. Quo detecto manus ut eum commoueret
intuunt. Ibiq; multitudo totalaborans. ni
chil prorsus p̃ totam diem profecit. Vigilata
deniq; alia nocte. mane temptantes iterum
nichil omnino agere potuerunt. Tunc con
turbati atq; ext̃iti quid facerent nesciebant.
Dicit eis unus ex clericis. Scitis quia post hoc
triduum natalis episcopatus eius esse consue
uerat. & forsitan in hac die se transferri nos
ammonet. Tunc ieiuniis & orationib' ac uigi
spallentio die noctuq; insistentes. triduum
illud continuatione dixerunt. Quarta autē

die accedentes. ponentesq; manus non ualebāt
penitus mouere sepulchrum. Pauore autē omīs
cōstiti iam in hoc stantes ut terra uasculum qd̄
deceperant operirent. apparuit eis ueneranda ca
nitie senex instar nituis candorem efferens dicens
se esse abbatem. Et ait eis. Usq; quo conturbamini
& tardatis. Non uidetis dominum martinum
stantem uos uiuare paratum si manus apponi
tis. Tunc iactans pallium quo utebatur posuit
manum ad sarcophagū cum reliquis sacerdotib;
crucibus paratis & cereis. impositaq; antipho
na dederunt cuncti uoces psallentium in excel
so. Tamen ad senis conatum primus sarcopha
gum in summa leuitate commotum in loco ubi
nunc adoratur dño annuente p̄ductur. Quod
ad uoluntatem sacerdotis compositum. dictis
etiam missis ut uentum est ad conuiuium req̄
rentes sollicite senem. nequaquam reperunt.
Sed nec homo quidem extitit. qui cum de basili
ca exire uidisset. Credo aliqua fuisse uirtus an
glica qui & beatum uirum se uidisse pronunti
auit. & deinceps nulli comparuit. In quo loco

ex illa die multe facte sunt que p̄ negligentiam
non sunt scripte. Nos uero de quanto n̄ro tem
pore aut fieri uidimus aut factum certe cogno
uimus silere nequiuimus. adiuuante dño n̄ro
ih̄u xp̄o qui cum patre & sp̄u sc̄o uiuit & regnat
p̄ om̄ia sc̄la sc̄loꝝ Amen. **EXPLICIT LIBER.**

**INCIPIT DE VITA S̄C̄I
BRICCI. EPISCOPI.**

CITR. POST.

EXCESSV.

beati martini tironice ciuitatis
ep̄i. summi & incomparabilis uiri.
de cuius uirtutib⁹ ne agra apud
nos uolumina continentur: sc̄s be
brictus ad ep̄atum successit. At ū
hic brictus cum esset primene
etatis iuuenis sc̄o martino adhuc
uiuente in corpore multas ferebat
insidias. eo quod ab eo cur faciles res sequeretur
arguebatur. Quadã tam̄ die dum quidam insir